

Broeders en zusters, jongens en meisjes,

Winnen en verliezen zijn belangrijk in onze samenleving. In de sport, in zaken, in de liefde, het schijnt er altijd om te gaan dat je wint. Wie verliest is een stumper, een zielenpoot, een *loser*. Die heeft afgedaan. Een harde wereld, alleen de sterksten blijven over, net als in de natuur. Toch is er een verschil. Dieren zijn niet anders, mensen wel. Die kunnen erover nadenken. Willen wij echt zo met elkaar omspringen? Dat er alleen plaats is voor winnaars? Voor de beste? Voor de sterkste? En hoelang hou je dat vol? Tot je veertigste? Eenmaal lig je er zelf uit. Wat een verspilling aan energie, aan wijsheid en kennis, als we mensen die gerijpt zijn afdanken. Als de snelle, agressieve, onstuimige mensen de dienst uitmaken - dan is er geen geduld voor inzicht, voor bezinning. Dan wordt de samenleving zo hard als we soms ook in het verkeer zien: Wat doe je hier? Uit de weg. Ik eerst. Ik heb gelijk.

Jezus heeft het over verliezen en winnen op een andere manier. Hij is niet de succesvolle kampioen die iedereen voorbijstreeft. Al lijkt het er eerst wel op. Wie zeggen jullie dat Ik ben, had Hij aan zijn leerlingen gevraagd. Petrus was de eerste geweest om Hem bovenaan de lijst te plaatsen: U bent de Messias, de Gezalfde, de Zoon van de levende God. Ja, zei Jezus, dat zie je goed. Dat heb je niet van mensen, dat heeft God de Vader je geopenbaard. Jezus aanvaardt de hoogste titel die er is: Gods Zoon, de Gezalfde.

Maar meteen daarna begint Hij zijn leerlingen duidelijk te maken dat Hem een lijdensweg wacht: tegenwerking, aanklacht, arrestatie, veel lijden en dan de dood. En na drie dagen zal God Hem opwekken. Maar dat laatste horen ze al niet meer. Eén blik in de afgrond en ze deinzen achteruit. Dat verhoede God! roept Petrus. Die laat zoiets *toch* nooit gebeuren!

De eerste die Hem erkende als Messias, Zoon van God, is de eerste die Hem wil afhouden van zijn weg. Een troon wil hij voor Jezus, erkenning en bejubeling, verheerlijking en glorie. En misschien *stiekem* ook wel voor zichzelf, meeliften met het succes van zijn Meester. In ieder geval past bij die hoogste rang toch geen ontluistering, teloorgang, lijden en dood? Jezus is een winnaar, hoe kan Hij dan de weg gaan van een verliezer? Hij bestraft Hem, staat er. De leerling die de Meester de les leest. Felle Petrus, wijsvinger omhoog, tegenover de Messias, de Zoon van God.

Jezus zegt: Ga weg, achter Mij, satan. Precies dezelfde woorden als *ooit* in de woestijn, toen de duivel Hem op de proef stelde. De satan, de tegenspreker, de onderuithaler - dat is niet zo'n figuurtje met horens en bokkenpoten en een valse grijns. Het kan je goede vriend zijn, die oprecht bezorgd is en je vermaant met de beste bedoelingen. En toch op dat moment een satan. Zo *net* nog Petrus, de rots: op jou kan Ik bouwen, op jou *wil* Ik mijn gemeente *bouwen*. En nu: ga weg, achter Mij, satan.

Geloof en ongeloof liggen vlak naast elkaar. Rots en satan zijn, vaste grond en drijfzand. Beide heb ik als mens in me. Petrus, de latere leider van de kerk, tegen wie Jezus zegt: hoedt mijn schapen, weidt mijn lammeren. Maar eerst heeft hij Hem driemaal verloochend en moet Jezus ook driemaal vragen: Heb je Mij lief?

Iemand die doorgaans betrouwbaar is, aan wie ook veel wordt toevertrouwd, wat brengt zo iemand ertoe opeens onbetrouwbaar te worden? Ik denk: angst voor de pijn, de donkere kant van het leven, de afgronden van het bestaan. Daar deins ook ik voor terug, of het nu over mijzelf of over een ander gaat. We gunnen iedereen geluk en liefde, vriendschap en vreugde, waardering en erkenning. Daardoor willen we elkaar soms teveel beschermen tegen moeilijke en pijnlijke ervaringen. Dat nooit! - en we springen ertussen. Iemand die onheil tegemoet gaat willen we tegenhouden. Maar kunnen we elkaar alles besparen?

Er zijn dingen waar ik zelf doorheen moet, die niemand kan overnemen, waar niemand mij tegen kan beschermen. Dingen die ik zelf vreselijk vond, waar ik misschien nog last van heb - als ik een ander zoiets tegemoet zie gaan, dan is de neiging sterk om haar of hem de pas af te snijden: stop, kijk uit, zo niet. Maar doe ik daar altijd goed aan?

Jezus verwijt Petrus dat hij niet bedacht is op de dingen van God, maar op die van mensen. Hij is niet bezig met Jezus, maar met zichzelf. Hij zegt niet: u hebt heel wat voor de boeg, maar ik laat u niet in de steek. Hij roept alleen heel hard nee tegen alle lijden en duisternis en afgrond. Het gaat hem zelf iets kosten als hij Jezus volgt op zijn weg, dat voelt hij goed aan. Wie achter Mij aan wil, zegt de Heer, die moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en Mij volgen. Niet alleen Hij gaat de weg van het kruis, ook wie Hem volgt kan een kruis te dragen krijgen. Jezus is geen bezorgde beschermer, die het onheil voorkomt, die ons alle leed bespaart, integendeel. Een kruis zal het soms zijn. Hij zegt het maar vast, dan weet je tenminste waar je aan begint.

En om dat kruis op je te kunnen nemen, moet je jezelf verloochenen. Wat moeten we dan van onszelf verloochenen? Waarmee breken om Jezus te kunnen volgen?

Misschien moeten we ons grote ego overwinnen, misschien juist een te klein ego. Misschien onze heerszucht, misschien juist onderdanigheid. Misschien moeten we onszelf eens goed op onze kop geven, en misschien moeten we juist ophouden onszelf alsmaar op de kop te geven. Misschien minder zelfverzekerd en eigengereid zijn en beter leren luisteren, of misschien moeten we juist eens wat zekerder van onszelf worden en nu gewoon maar gaan doen wat we allang weten dat we moeten doen.

Als je liever houdt wat je hebt, het leven dat je leidt precies zo wilt voortzetten - dat kan ook. Uiteindelijk heb je dan niets meer. Wie zijn huidige leven angstvallig wil behouden, wie zijn ziel wil redden door zich vast te klampen aan wat hij heeft, die verliest alles. Maar wie zo'n leven durft los te laten, durft verliezen om Mij, zegt Jezus, die zal leven vinden met Mij. Zijn weg van liefde en opoffering is ons model; zo leven is meer waard dan pas op de plaats en houden wat je hebt. Het brengt je ook veel meer dan het alsmaar moeten winnen dat in onze wereld hoogtij viert. Want, zegt Jezus, al win je de hele wereld, je brengt schade toe aan je eigen ziel, aan wie je ten diepste bent voor God, je eigen menselijkheid beschadig je; en je eindigt doodziek, of gevoelloos, afgestompt voor anderen en voor God; wat heb je dan aan al je succes? Doodalleen blijf je achter. Nee, zo dus niet.

Er is een weg te gaan, achter Hem aan. Geen weg, waarop je alles wint. Geen veilige weg, waarop je precies zo blijft als je nu bent. Een onbekende weg waarop je zult veranderen, gaandeweg, met vallen en opstaan. En wat levert het op?

Dat je gezegend bent, en anderen tot zegen bent. Dat jouw talenten zich ontplooiën. Dat de Schepper die jouw deze gaven schonk, merkbaar met je zal zijn, tot de voltooiing van zijn schepping. Waar agressie en geldingsdrang heersten, zal vrede zijn. Waar woestijn was, zal een tuin ontstaan; waar leegheid was, zal volheid en vreugde en dank en lofzang zijn. En al die tijd, zegt God, trek Ik met jullie mee, vol liefde en trouw. Ik steun je en sterk je, voed je met geloof en moed. Opdat jullie elkaar voeden en steunen op jullie levensweg vol risico's; en vooral elkaar blijven vertellen waar je onderweg steun en voeding kunt vinden - meer dan bij mensen alleen, en meer dan alleen voor dit bestaan op deze aarde. Dat wij elkaar vertellen van de rots van ons behoud, de eeuwige bron van ons heil: de Zoon van de levende God, Christus onze Heer. Dat wij Hem navolgen al onze dagen, en daarna, tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.